

Ugrabljeni kraljevič (Pravljica)

18.

Dolgi meseci so pretekli po teh dogodkih. Nekega ranega jutra v zgodnji pomladi je dirjal mlad jezdec po ulicah Toleda.

Zavil je skozi visoke, mogočne oboke Puerta del Sol (vrata sonca) in nato dalje proti beli kneževski palači.

Mlad, zal, komaj petnajstleten dečko ni bil nihče drug kakor naš Tonček, zdaj don Antonio, poslovljenec kneza dona Pedra.

Jezdil je navsezgodaj iskat zdravil za bolnega princa. Najslavnejši arabski zdravniki so bili pozvani na knežji dvor, da bi rešili mlado življenje prinčevu. Predpisovali so najrazličnejša zdravila, toda težka bolezen princa dona Fernanda se ni hotela izboljšati.

Trpljenje in žalost sta zasadila v mlado telo kal zavratne pljučne bolezni. Princ je pokašljeval, hiral in venel kakor nežno drevesce, a nazadnje je moral leči.

Na visokem vzglavju je počivala prinčeva glava. Njegov shujšani obraz se skoro ni razločil od belih blazin, samo črne oči so gorele v svetlem sijaju; njegov pogled pa je plaval skozi odprto okno na vrt, kjer se je vzbujalo novo pomladno življenje.

Ko je vstopil Tonček, se je princ željno ozrl proti durim.

»Prinašam ti zdravil, Fernando. Ta ti bodo gotovo pomagala.«

Francka, ki je stala ob prinčevem vzglavju, je vzela stekleničico, ka-

nila nekaj kapljic med vodo in podržala princu pred usti. Ta je izpil samo požirek, več ni mogel. Francka je postavila kozarec na stran. Nežno je popravila princu vzglavje.

Trinajstletna deklica — v gradu so jo klicali za dono Francisko —

je bila pravi angel za bolnega princa. Noč in dan je sedela ob njegovi postelji in mu stregla.

Tudi zdravniki so bili neprestano v gradu, vsako uro so poročali globoko potrtemu knezu o stanju visokega bolnika.

»Ali se počutiš kaj bolje?« je vprašal Tonček princa, stoječ ob postelji.

Princ se je žalostno nasmehnil.

»Pa mi je res danes nekako laže v prsih, včasih začutim, da bi lahko

kar vstal. Oh, kako lepo bo takrat, ko se bomo sprehajali po vrtu, med rožami in cvetjem. In mi bosta pripovedovala o vajini lepi domovini, o tistih gorah, o tistih krajih, ki so pri vas — o vsem mi bosta pripovedovala.«

Princ je izmučen utihnil. Tonček je stiskal njegovo blede roko v svoji. Čez nekaj časa je princ zopet izpregovoril.

»Kje pa je opica Diki?«

»Tu čepi, ob tvoji postelji, Fernando.«

Odkar je princ ležal bolan v postelji, je opica Diki postala vsa otožna.

Vedno se je stiskala v kakem kotu prinčeve sobe in neznansko žalosten ji je bil pogled. Gotovo je slutila smrtno bolezen svojega gospoda.

»Moreno,« je nenadoma poklical princ svojega paža. »Pokliči očeta in vse druge.« Moreno je odšel.

Ta zvesti prinčev sluga se ni ganil od postelje svojega bolnega gospoda. Oči so mu bile vedno polne solz. Kako bi rad pomagal princu, če bi mogel!

Tišina in molk sta zavladata v sobi. Slišati je bilo samo težko dihanje princa. Okoli postelje so stali knez, nekaj visokih dostojanstvenikov, knezov telesni zdravnik, Tonček, Francka in stara dovilja Clasi da s sinom Rodrigom, ki se je bil spokoril in postal jezuit.

Prinčev pogled je strmел skozi okno v daljavo.

»Oče,« je nenadoma zaklical princ, »zdaj mi je pa odleglo, zdaj pa že lahko vstanem.«

In se je skušal dvigniti v postelji. Francka ga je rahlo potisnila nazaj.

Kneza je dušilo v grlu, komaj je zadrževal solze.

»Počakaj še, sinko, jutri, ko boš popolnoma zdrav, vstaneš in pojdeš na izprehod po zelenem parku.«

Princ se je začudil.

»Jutri. Ne, oče, jaz pojdem danes. Poglej, kako lepo je zunaj, kako duhti pomladni vrt! In kako krasna je pomlad! Poglej, nasproti mi prihaja, vsa belo oblečena, vsa v cvetju. In smehlja se mi, z roko me vabi, naj pridem za njo... Ah, oče, jaz grem na to pot, saj je vsa postлана z rožami...«

S smehljajem na ustnicah je princ široko razprostrl roke, kakor da hoče objeti nevidno bitje.

Tonček in Francka sta ihtela, Morenu so curkoma tekle solze po licih, stara Clasi da se je komaj zadrževala, da ni glasno zajokala.

Vsi navzoči so imeli solzne oči.

»Oče, ne bodi žalosten! Tonček, Francka, podajta mi roke, da gremo na cvetoči vrt, pogledjte, kako se mi smehlja Pomlad, ah, meni je... tako... lahko... v duši... pojdemo...«

Široko je odprl oči, nasmeh je zamrl na ustnicah, zgrudil se je nazaj na blazine.

Princ don Fernando je izdihnil.

19.

In spet je minilo več let.

Kneza dona Pedra že zdavnaj ni bilo več med živimi. Umrl je bil kmalu za sinom, ker ni mogel preboleti smrti svojega edinca.

Njegov naslednik na mavriškem prestolu v Toledu je postal — Tonček.

Mladi don Antonio je bil menda prvi knez slovenske krvi na mavriškem prestolu v Španiji.

Njegova sestra Francka — princesa dona Franciska — ki se je razvila v krasno devojko, je bila že po naravi skromnega in pobožnega značaja. Odpovedala se je svetū in odšla v samostan. A knez don Antonio je še dolgo vrsto let vladal v svoji deželi. Bil je neustrašen, pogumen in očetovsko dober knez, zato ga je vse ljudstvo ljubilo in spoštovalo.

Tudi na svoj rojstni kraj se je spomnil večkrat in takrat ga je bridko zbolelo pri srcu, ker je vedel, da svoje slovenske domovine ne bo videl nikoli več.

20.

Sivolasi župnik v Preski na Gorenjskem je nekoč pregledoval stare krstne bukve, kamor so še njegovi predniki vpisovali imena novorojencev.

Prelistoval je debelo knjigo, prebiral imena in je med drugim opazil

na neki strani besede, ki so bile rdeče podčrtane. Glasile so se takole: — V tej fari sta bila rojena Tonček in Francka Mrak, brat in sestra, ki so ju Turki nekoč odpejlali v sužnost. Po čudnih potih sta prišla v daljno špansko deželo, kjer je Tonček postal naslednik nekega princa iz Toleda, Francka pa je odšla v samostan. Pred mnogimi leti sta prišla pogledat svojo staro domovino. Ker pa nista našla nobenih svojcev več, sta se odpravila nazaj na Špansko.

Vrnila pa se nista nikoli več.

Fran Roš

Maj

Maj je tiho stopil v gaj.
Veje so ozelenele,
rože sladko zaduhtele,
vsepovsod je sam sijaj.
Ptice mehko so zapéle,
da bi srca nam ogrele
in odprle na stežaj.

Kdo je žalosten še zdaj?
Jurček v temnem kotu joče,
njemu se veselja noče,
pa še sam ne ve, zakaj.
Kisli Jurček naj le stoče,
če se mu tako že hoče,
z namí noče v svetli raj.

Saj minil bo tudi maj,
V zimi pa se žalostili
bomo in solze cedili,
saj za to bo čas tedaj.
Zdaj se bomo veselili,
Jurčka pa doma pustili,
ljubi maj nas kliče v gaj!